

A nyíregyházi
Izraelita
Hitközség lapja

שפר

Sófár

ב"ה

5758. Elul I. évf. 10. sz.

תשנ"ח חודש אלול

H i t é l e t   é s   I n f o r m á c i ó

Boldog új évet kívánunk!

לשנה טובה תכתבו!

Jó évre irattas- satok be!

... olvashatjuk a zsidó újévi üdvözlő lapokon. De mit jelent ez? Ros Hasanakor megirattatik, Jom Kippurkor elpecsételtek mindenki sorsa, tartja a zsidó hagyomány. A sorsunkat a cselekedeteink szerint állapítják meg az Égben. Ezért figyelmeztet minket Ros Hasana sófár zengése, hogy eljön a Megtérés Tíz Napja Ros Hasana és Jom Kippur között, ezért mindenki éljen úgy, hogy jó évre irattasson be és pecsételtesen el Jom Kippurkor, amikor is az ünnep kimenetelét jelentő hosszú sófár hang jelzi a lehetőségek végét.

A Megtérés Tíz Napja előtt azonban már egy egész hónapig szól minden hétköznap reggel a sófár, hogy felrázzon minket: közelednek a Félelmetes Napok. Félelmetes Napok ezek, ahogy a sófár hangjában is van valami megborzongató. Hiszen ilyenkor sorsok dőlnek el, és az Örökkévaló, mint Bíró jelenik meg, mint hatalmas Király, aki félelmet ébreszt mindenkiben. De ebben a félelemben nincs gyötördés, hiszen tudjuk, mögötte egy olyan Isten rejtőzik, akinek kegyelme örökké tart.

Mi is a megtérés? A megtérés tulajdonképpen visszatérést jelent az Örökkévalóhoz. A rabbi szerint két nélkülözhetetlen eleme van: a múltbeli bűnök megbánása és a jövőre vonatkozó elhatározás: másképpen fogunk élni. A megtérés, az imádkozás, és a jótétemény alkotják együtt a zsidó ember magatartását a Félelmetes Napok előtt kifejezetten, de egész évben is.

Ünnepi barchesz

Értesítjük hittestvéreinket, hogy az őszi ünnepekre kalácsot rendelünk. Az előző évi gyakorlatnak megfelelően családonként Ros Hasanara 2 db-ot, és Jom Kippurra 2 db-ot térítésmentesen biztosítunk. A kalács megrendelésnél a múlt évi névsort vesszük alapul.

Amennyiben valaki több kalácsot szeretne, kérjük szeptember 10-ig jelezze az irodának, és az előbb említett időpontig történő befizetéssel megvásárolhatja.

A kalácsokat az alábbi időpontokban lehet átvenni:

Ros Hasana előtt: szept. 18. péntek, 10:00 - 13:00

Jom Kippur előtt: szept. 29. kedd, 10:00 - 13:00

IZRAELI ÉLMÉNYEIM

Farkas Tamás több mint fél éve rendszeresen látogatja a Hitközség alkalmait. Érdeklődése a zsidóság iránt egészen a betérésig vezet, mely folyamatban van. Idén nyáron egy hónapot töltött Izraelben, amiről a következő beszámolót olvashatjuk.

Mindig is nagyon kíváncsi voltam Izraelre. Idén végre valóra vált az álmom, hogy megismerjem. A Szohnut által szervezett önkéntes polgári munka a hadseregben és az Izrael földje körutazással egy hónapot tölthettem kint.

Az első három héten voltunk önkéntesek az ország északi részén. Megérkezésünk után nem sokkal meglátogatott bennünket a Sar El igazgatója, aki mesélt nekünk a szervezet működéséről. A Sar El folyamatosan szervez önkénteseket a világ minden tájáról, akik polgári munkát végeznek az izraeli hadseregben, és az anyagi támogatáson túl, főként morális segítséget nyújtanak. A program összefogja a diaszpórában élőket az ott lakókkal.

Egy munkanap az adott alakulat napirendjéhez van igazítva, utána a délutánok szabadok. Csoportunk főleg fiatalokból állt, így az elfoglaltságokat is ehhez igazították. Minden percünkre jutott valami: előadások voltak az ország földrajzáról, történetéről, mindennapjairól, problémáiról, tanultunk ivritül írni és olvasni és kaptunk egy alapos elsősegély tanfolyamot. Minden héten egy nap a kirándulásé volt. A Golán fennsíkron voltunk és végigjártuk a hatnapos háború több állomását és emlékhelyét. Egyik kirándulásunk alkalmával fölmentünk egészen a libanoni határig, egészen pontosan Good Fence-hez, azaz a Jó Kapuhoz. Ez az átkelőhely arról kapta a nevét, hogy a háborúk során a polgári menekültek első segélyben és orvosi ellátásban részesülhettek. A helyőrség ma is ellát ilyen jellegű feladatokat. A hétvégéket Tel-Avivban töltöttük.

Innen indult negyedik héten körutazásunk. Első nap az Izrael megalakulását elősegítő földalatti szervezetek történeteivel ismerkedtünk, azokkal az első és nehéz lépésekkel, amelyek lehetővé tették az ország létrejöttét. Ismét az északi rész következett, ahol a Jom Kippur-i háború emlékhelyeit kerestük

fel, és csináltunk egy túrát a Gilbon folyó völgyében. Cfaton, a kabbalisták városában a magyar nyelvterületről származók múzeumát látogattuk meg. Este klezmer fesztivál kezdődött. Utazásunk során az új bevándorlók életével is megismerkedtünk, nyelvtanulási és szakképzési lehetőségeikkel. A kirándulás érdekes része volt a Holt-tengernél, ahol a beduinok életét és sajátos helyzetét ismerhettük meg. A beduinok egy része ma is nomád módon sátorokban lakik, azonban nagyobbik hányaduk városiasodott. Ők az egyetlen Izraelben elismert arab törzs, akik egyenjogúak a zsidó lakosokkal. Így lehet fegyverük és szolgálhatnak a védelmi erőknél, ahol főként a felderítőkhöz kerülnek. Az éjszakát egy sivatagi sátoortáborban töltöttük és részt vettünk egy tevés kiránduláson. Másnap hajnalban a Masadáról néztük végi a napfelkeltét. A vár a környék legmagasabb pontja, 450 méterrel emelkedik a Holt-tenger fölé (a tengerszinthez képest azonban csupán 50 méter magasan van). Stratégiailag igen fontos szerepet játszott a karavánutak ellenőrzésében. Ez az erődítmény tartott ki legtovább a rómaiak ellen, több mint tíz évig a Második Szentély lerombolása után. A várvédők hősiességéről filmet is forgattak. Hacerimben található a légierő múzeuma, amelyben bemutatják történetét egész a kezdetektől. Megtalálható benne minden eddig általuk használt típus, szembeállítva az ellenség gépeivel melyekből szintén található egy-egy darab. A múzeumot jelenleg

bővítik, hogy más fegyvernemek is helyet kapjanak benne. Utolsó de legfontosabb állomásunk Jeruzsálem volt. Itt töltöttük a hét végét. Szállásunk az ortodox negyed sarkán volt. Rám nagyon mély benyomást tett ennek a városrésznek a hangulata. A programok között első helyen szerepelt a Siratófal és az óváros. Felkerestük azt a helyet is, ahol a legenda szerint Dávid király nyughelye található. Megtekintettük az Izraeli Múzeumot is, ahol a kumráni tekercseket őrzik. A tekercseket a Holt-tenger közelében találta meg egy arab pásztor, aki - mivel úgy gondolta ez az írás valakinek sokat érhet - eladta. Igencsak szép összeget kapott érte, ezért a maradékot feldarabolva kezdte árulni. Szerencsére nem darabolta nagyon szét, mert előbb került az állam kezébe. Ugyanitt volt egy menóra kiállítás, amely bemutatta a különböző korokban használtakat és színbólmukénti megjelenítésüket egészen napjainkig. A különböző anyagokból készült gyertyatartók mellett megtalálható volt a medalion a menóra ábrázolása a század eleji csokipapíron vagy focimezen. A múzeumtól nem messze van a Kneszet. Az épület minden oldalán található 10 oszlop amelyek a pusztában való vándorlás 40 évét jelképezik. A parlamenttel szemben pedig az a kőből faragott menóra áll melyet az angol kormány ajándékozott Izraelnek a hatvanas években elismerésül és bocsánatkéréséért.

Hatalmas élményekkel tértem haza, azonban mégis úgy éreztem, alig láttam valamit.

Gyertya, naptár, üdvözlőlap

**Szeptember 7-től, hétfőtől lehet
kifizetni a gyertya árát, naptárt, és
újévi üdvözlőlapot vásárolni.**

Az árak:

gyertya: 450 Ft.

naptár: 200 Ft.

üdvözlőlap: 50 Ft

H E T I S Z A K A S Z O K

Szeptember 5. - Elul 14.

szombat bej.-kim.: 19:01 - 20:04, szidra: Ki técé תצא כי

Ebben a szidrában különféle rendelkezéseket találunk az élet mindenféle területére: „Ne nézd tétlenül testvéred ökrét vagy bárányát, amint valahová eltévelyeg és ne fordulj el tőlük; vissza kell vinned azokat testvérednek... Ne nézd testvéred szamarát vagy ökrét, amint leroskad az úton és ne fordulj el tőlük; segíts neki fölemelni azt.“ Természetesen ezeknek a parancsolatoknak a szellemét kell tekinteni, tehát nem csak háziállatokra vonatkoznak. „Ha új házat építesz, készíts korlátot háztetődre, hogy ne hozz vérbűnt házadba, ha valaki leesik róla... Rojtokat készíts magadnak ruhádnak négy szögletére, amellyel betakarod magad.“ Ezután olvashatunk a vállással kapcsolatos visszaélések megakadályozásáról is, majd a kamatszédés tilalmáról, ami azonban csak a honfitársakra vonatkozik: „...idegennel fizetethetsz kamatot.“ A Tóra szabályozza a zálogszedést is. Zálogjog tárgya nem lehetett olyan dolog, ami az életfenntartáshoz feltétlenül szükséges volt, például malomkö, sótt a zálogjog tárgyát az adós választotta ki, nem a hitelező. A munkáltatók kötelességeiről is szól ez a szidra: „Az nap add meg (a munkás) bérét, és ne menjen le fölötte a nap...“ Olvashatunk szociális rendelkezéseket is: „Midőn learatod aratásodat a meződön és ott felejtessz egy kévét a mezőn, ne térj vissza, hogy elvidd; a jövevényé, az árváé és az özvegyé legyen... Midőn levered olajfádat, ne szedd le utólag a felső ágakon maradt bogycót; ez a jövevényé, az árváé és az özvegyé legyen. Midőn leszüreteled szőlődet, ne böngéssz magad után; ez a jövevényé, az árváé és az özvegyé legyen.“

Szeptember 12. - Elul 21.

szombat bej.-kim.: 18:47 - 19:49, szidra: Ki távo תבא כי

Szeptember 19. - Elul 28.

szombat bej.-kim.: 18:33 - 19:34, szidra: Nicávim נציבים

A „Ki távo“ és a „Nicávim“ szidrákat érdemes együtt tárgyalni, mivel végighúzódik rajtuk egy hosszú „szerződészerű“ szakasz, ami tulajdonképpen azt szabja meg, hogy mi fog történni Izraellel, ha megtartják a Tóra parancsolatait, és mi akkor, ha nem: „És lesz, hogyha hallgatva hallgatsz az Örökkévaló, a te Istened szavára, hogy megtartsd és teljesítsd minden parancsolatát..., akkor az Örökkévaló, a te Istened magasan föléje helyez téged a föld minden népének. És reád szállnak mindezek az áldások és elérnek téged...“ De ha „lesz, hogy nem hallgatsz az Örökkévaló, a te Istened szavára, hogy megtartsd és megtegyed minden parancsolatát és törvényét, amelyeket ma neked adok: akkor reád szállnak mindezek az átkok és elérnek téged.“

Lássuk először az áldásokat: „Áldott leszel a városban és áldott leszel a mezőn... Áldott leszel jövedeledkor és áldott leszel elmeneteledkor. Az Örökkévaló megvertekké teszi előtted ellenségeidet, kik ellened támadnak; egy úton vonulnak ki ellened és hét úton futamodnak meg előled... És látja majd a

föld minden népe, hogy az Örökkévaló nevéől nevezetel és félni fognak tőled... megáldja kezeden minden munkáját; és kölcsön adsz majd sok népnek, de te nem kérsz kölcsön... csak felül leszel és nem leszel alul.“

Ezek a mondatok sok dologra magyarázatot adnak, például a zsidóság anyagi dominanciájára. Azonban az átkok között is találunk sajnos ismerős kijelentéseket, amik bekövetkeztek a történelem folyamán: „És elszór téged az Örökkévaló minden nép közé a föld egyik végétől a másik végéig... És azok között a népek között nem lesz pihenésed és nem lesz nyugvóhelye lábad talpának; hanem ad neked ott az Örökkévaló nyugtalan szívet és epedő szemet és fájó lelket, és életed bizonytalan lesz előtted és félelem fog el éjjel és nappal és nem hiszel az életedben. Reggel azt mondd: 'Bárcsak este volna!', és este azt mondd: 'Bárcsak reggel volna!' ... És iszonyattá leszel, példázattá és gúnyná minden nép között, ahova elvezet téged az Örökkévaló.“

Van azonban megoldás a Tóra szerint, és ezek a szavak különösen aktuálisak ezekben az években, amikor Izrael országa újra létezik: „És lesz, hogy midőn reád jönnek mindezek a dolgok, az áldás és az átok, amelyeket eléd tettem, és szívedre veszed mind a népek között, ahova eltaszított téged az Örökkévaló, a te Istened, és megtérsz az Örökkévalóhoz, a te Istenedhez és hallgatsz szavára, mind aszerint, amint neked a mai napon parancsolom, te és gyermekeid, egész szíveddel és egész lelkeddel: akkor visszahozza az Örökkévaló, a te Istened fogságban levőidet és irgalmaz neked; újra összegyűjt téged mind a népek közül, ahova elszórt az Örökkévaló, a te Istened... és bevisz téged az Örökkévaló, a te Istened az országba, amelyet elfoglaltak őseid,... és jobb sorsban részesít és jobban megsokasít, mint őseidet. És körülméleti az Örökkévaló, a te Istened, a szívedet, és magzatod szívet, hogy szeresd az Örökkévalót, a te Istenedet egész szíveddel és egész lelkeddel, hogy élj!“

Az ünnepek alatt olvasandó hátralévő szidrák:

Vájelech וילך: Ebben a szakaszban Mózes búcsúbeszédet tart, majd ténylegesen megbízza Józsuát, hogy lépjen nyomdokába, és vezesse be Izrael népet a Kánaán földjére.

Háázinu האזינו: Ez a szidra tulajdonképpen egy hosszú ének, amit Mózes adott elő Izrael fiainak. Benne oktató jellegű üzenet rejlik. Az ének után Isten felküldi Mózeset a Nebó hegyére meghalni.

Vezet Hábrácha הוצאת הברכה: Mózes halála előtt azonban megáldja Izrael 12 törzsét. Ezeket az áldásokat tartalmazza a Tóra utolsó szidrája, mely ezekkel a szavakkal végződik: „És nem támadt próféta többé Izraelben olyan, mint Mózes, akit az Örökkévaló ismert színről-színre: mindazokban a jelekben és csodákban, amelyekkel az Örökkévaló küldte, hogy végezze Egyiptom országában a Fáraón és minden szolgálói és egész országán, és mindabban a hatalmas cselekedetekben és nagy félelmetességben, amit Mózes végbevitt egész Izrael szemé előtt.“

Sófár

■ A nyíregyházi Izraelita Hitközség folyóirata ■ címünk: 4400 Nyíregyháza Mártírok tere 6., tel.: (36)-42-417-939 ■ Az újság finanszírozására adományokat elfogadunk. ■ A kiadásért felelős: az Izraelita Hitközség vezetősége ■ Deviza számla számunk: OTP B 51685, számla számunk: OTP 11744003 - 20331427 ■

Ünnepi imarend - 1998. - סדר תפילות

Ros Hasana, Jom Kippur, Szukkot - ראש השנה, יום כפור, סוכות

Szeptember:

- 13-a, vasárnap: Szlichesz
Sáchresz: 08:00
- 20-a, vasárnap: Erev Ros Hasana
Mincha, Mááriv: 17:30
- 21-e, hétfő: Ros Hasana 1. napja
Sáchresz: 08:30
Mincha, Mááriv: 17:30
- 22-e, kedd: Ros Hasana 2. napja
Sáchresz: 08:30
- 23-a: Gedáljá böjtje
- 25-e, péntek: Erev Sábosz Sive
Mincha Mááriv: 17:30
- 26-a, szombat: Sábosz Sive
Sáchresz: 08:30
- 29-e kedd: Erev Jom Kippur
Mincha, Mááriv: 17:30
- 30-a, szerda: Jom Kippur
Sáchresz: 08:30
Mázkir: 11:30
Ausz Jamtev: 19:11

Október:

- 4-e, vasárnap: Erev Szikesz
Minchá, Mááriv: 17:00
- 5-e, hétfő: Szikesz 1. napja
Sáchresz: 08:30
Minchá, Mááriv: 17:00
- 6-a, kedd: Szikesz 2. napja
Sáchresz: 08:30
Minchá, Mááriv: 17:00
- 9-e, péntek: Erev Sábosz
Minchá, Mááriv: 17:00
- 10-e, szombat: Sábosz
Sáchresz: 08:30
- 11-e, vasárnap: Szikesz 7. napja,
Hosana Rabba
Sáchresz: 08:30
Minchá, Mááriv: 17:00
- 12-e, hétfő: Szikesz 8. napja,
S'mini Aceresz
Sáchresz: 08:30
Mázkir: 09:30
Minchá, Mááriv: 17:00
- 13-a, kedd: Szimchát Tóra
Sáchresz: 08:30